

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

MORSKI INSTYTUT RYBACKI
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
18

RYNEK RYB

stan i perspektywy

ISSN 1732-5889

ANALIZY
RYNKOWE

LISTOPAD 2012

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *T. Chrościcki*
- II. Polityka rybacka i regulacje rynku ryb – *E. Kuzebski, B. Pieńkowska*
- III. Światowy rynek ryb i owoców morza – *M. Janusz*
- IV. Krajowa produkcja ryb i owoców morza
  1. Rybołówstwo morskie – *E. Kuzebski*
  2. Rybactwo śródlądowe – *J. Seremak-Bulge*
- V. Popyt na ryby i owoce morza
  1. Przetwórstwo – *S. Szostak, J. Drożdż*
  2. Spożycie ryb – *B. Pieńkowska, K. Hryszko*
- VI. Handel zagraniczny rybami i owocami morza oraz ich przetworami – *K. Hryszko*
- VII. Ceny ryb i przetworów rybnych – *J. Seremak-Bulge, S. Szostak*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB, tel.: (22) 505-46-66
oraz
w Zakładzie Ekonomiki Rybackiej MIR
Kołłątaja 1, 81-332 Gdynia
Kierownik Zakładu – dr Emil Kuzebski, tel.: (58) 73-56-118

AUTORZY:

mgr inż. Krzysztof Hryszko
• IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 50-54-718

dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge,
prof. nadzw. IERiGŻ-PIB
• IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 50-54-666

dr Emil Kuzebski
• MIR-PIB • Gdynia
Tel.: (58) 73-56-118

dr Barbara Pieńkowska
• MIR-PIB • Gdynia
Tel.: (58) 73-56-115

mgr Stanisław Szostak
• MIR-PIB • Gdynia
Tel.: (58) 73-56-120

mgr Jadwiga Drożdż
• IERiGŻ-PIB •
Tel.: (22) 50-54-770

mgr Małgorzata Janusz
• MIR-PIB • Gdynia
Tel.: (58) 73-56-112

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 06.11.2012 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Tadeusz Chrościcki, Bogumiła Kasperowicz, Jan Małkowski, Jadwiga Seremak-Bulge, Iwona Szczepaniak,
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący), Marzena Trajer, Barbara Domaszewicz, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w kwietniu 2013 r.

Podaż ryb, przetworów rybnych i owoców morza na rynek krajowy, według ostatecznych danych, wyniosła w 2011 r. 472,0 tys. ton (w ekwiwalencie wagi żywej) i była o 5,7% mniejsza niż przed rokiem. Odnotowano wyraźny wzrost eksportu, przy podobnym jak w 2010 r. poziomie importu i większych połowach rybaków morskich i słodkowodnych. W 2012 r. obserwuje się dalsze ograniczenie popytu krajowego, w konsekwencji czego dostawy rynkowe będą prawdopodobnie mniejsze o 7,3% i wyniosą ok. 437 tys. ton. Trudna sytuacja gospodarcza wielu krajów Unii Europejskiej spowoduje wyhamowanie tendencji wzrostowej eksportu, a wysokie ceny surowców na rynkach światowych wpłyną na ograniczenie importu. Niższa będzie także podaż ryb z połowów morskich, przy wzroście wielkości połowów śródlądowych i produkcji ryb w akwakulturach.

Połowy ryb na Bałtyku mogą się nieznacznie obniżyć w 2012 r. i wynieść 109 tys. ton, przy dużych zmianach wyładunków poszczególnych gatunków ryb. Wpływ na to mają głównie limity połowowe, administracyjny podział i ograniczenia w połowach dla poszczególnych klas wielkości jednostek rybackich oraz dopuszczenie do połowów wszystkich kutrów i łodzi łowiących dotychczas dorsze w systemie rotacyjnym (tzw. trójpołówka). W konsekwencji, w I półroczu 2012 r. odnotowano 36% spadek połowów śledzi, przy wzroście zainteresowania połowami pozostałych ważniejszych gospodarczo gatunków ryb – szprotów o 7%, dorszy o 14% i storni o 11%. Utrzymanie po-

dobnych tendencji w drugiej połowie roku oznaczać będzie ok. 85% wykorzystanie dostępnych Polsce w 2012 r. kwot połowowych – od pełnego wykorzystania w przypadku śledzi do zaledwie 65% dla dorszy. W 2012 r., na skutek wzrostu cen pierwszej sprzedaży ryb w portach, znacznie poprawiła się opłacalność połowów morskich. Wycofanie z eksploatacji jednego ze statków dalekomorskich oraz renegeccja wielkości połowów na niektórych akwenach przez Unię Europejską i ich dostępności dla floty wspólnotowej, spowodowało że niższe niż przed rokiem będą polskie połowy dalekomorskie (o ok. 13%). Łączne połowy morskie obniżą się w konsekwencji o ok. 6% i wyniosą 169 tys. ton. Nieznacznie poprawi się sytuacja w krajowej produkcji ryb słodkowodnych w akwakulturach, przy stabilizacji połowów śródlądowych.

Spożycie ryb, przetworów rybnych i owoców morza wyniosło w 2011 r. 12,27 kg/mieszkańca i było o 6,4% mniejsze niż rok wcześniej. Spadek konsumpcji dotyczył przede wszystkim ryb słodkowodnych, a w mniejszym stopniu ryb morskich i owoców morza. Dane bilansowe za I półrocze 2012 r. wskazują na pogłębienie trendu spadkowego, głównie pod wpływem rosnących cen. W konsekwencji, w całym roku może ono spaść do poziomu 11,50 kg/mieszkańca. Tak dużego regresu nie potwierdzają wyniki badań budżetów gospodarstw domowych, według których spadek spożycia wyniósł w I półroczu 2012 r. 2,6%, a rezygnowano głównie z konsumpcji przetworów rybnych. Wzrost

spożycia odnotowano tylko w rodzinach utrzymujących się z pracy na rachunek własny, przy ponad 10% spadku popytu na ryby i owoce morza w rodzinach rolników.

Obroty handlu zagranicznego rybami, przetworami rybnymi i owocami morza będą w 2012 r. determinowane głównie przez wysokie ceny transakcyjne, w konsekwencji czego zwiększy się wartość handlu, przy stabilizacji wolumenu eksportu i spadku wielkości importu. Wyjątek stanowią tylko silnie taniejące łososie, które wraz ze śledziami i dorszami decydują o sytuacji w polskim eksporcie, jak i przetwórstwie ryb. Wyższe tempo wzrostu eksportu w porównaniu z importem spowoduje poprawę salda wymiany handlowej sektora. W I półroczu 2012 r. korzystnie dla eksporterów układały się relacje kursu złotego do pozostałych walut, ale jednocześnie deprecjacja naszej waluty podrażała zakup surowców w imporcie. W drugiej połowie roku czynnik ten będzie jednak miał coraz mniejsze znaczenie dla sytuacji w handlu.

Wolumen przetwórstwa ryb zwiększył się w 2011 r. o 1,4% do 375 tys. ton, a jego wartość o 4,6% do 6,4 mld zł. Wzrost produkcji odnotowano przede wszystkim w grupie przetworów i konserw z ryb, wyrobów gammażeryjnych i kulinarnych oraz świeżych i mrożonych filetów, a więc produktów głównie przeznaczanych na eksport. Trend ten kontynuowany jest także w 2012 r., przy wyraźnej poprawie wyników ekonomiczno-finansowych sektora. Zysk netto w firmach zatrud-

Bilans ryb i owoców morza w Polsce (tys. ton masy żywej ryb)

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012 S
Połowy morskie	212,1	170,8	179,9	168,7
w tym: bałtyckie	131,4	110,1	110,8	108,7
dalekomorskie	80,7	60,7	69,1	60,0
Połowy słodkowodne i akwakultura	53,9	45,1	47,7	48,8
Razem połowy krajowe	266,0	215,9	227,6	217,5
Import	731,6	778,3	774,0	755,0
Eksport	493,9	492,1	520,7	530,0
Podaż ryb konsumpcyjnych na rynek krajowy^a	502,9	500,9	472,1	437,5

^a w podaż ryb na rynek nie uwzględniono części połowów dalekomorskich, które zostały przetworzone na mączkę rybną i nie były przeznaczone do konsumpcji (w 2009 r. – 0,8 tys. ton, 2010 r. – 1,2 tys. ton i w 2011 r. – 8,8 tys. ton), S – szacunek

Źródło: Dane MIR-PIB oraz szacunek IERiGŻ-PIB na podstawie danych IRŚ.

niających 10 i więcej osób wyniósł w I półroczu 2012 r. 91,1 mln zł i był 8-krotnie wyższy niż przed rokiem, a liczba firm rentownych zwiększyła się z 62,5 do 72,6%. Udział eksportu bezpośredniego w przychodach sektora wyniósł 65% i był o 4 pkt. proc. większy niż w tym samym okresie roku poprzedniego.

W 2012 r. utrzymują się duże wzrosty cen ryb na rynku krajowym. Najwolniej rosną ceny na poziomie zbytu oraz ceny pierwszej sprzedaży ryb słodkowodnych, przy wyższej dynamice wzrostu cen skupu ryb morskich w portach oraz cen detalicznych. Średnio w okresie trzech kwartałów 2012 r. finalne ceny ryb

i przetworów rybnych były wyższe niż w tym samym okresie roku poprzedniego o prawie 10%, przy 4,4% wzroście cen żywności i napojów bezalkoholowych ogółem. Ryby realnie zdrożały w porównaniu z większością substytucyjnych rodzajów mięs oraz do nabiału i jaj, a także w relacji do malejących nominalnie dochodów.

SUMMARY

According to final data, in 2011 the supply of fish, fish products and seafood to the domestic market amounted to 472.0 thousand tons (in equivalent live weight) and was by 5.7% smaller than a year before. A marked increase in exports was recorded, with greater catches of sea and freshwater fish and import levels similar to that in 2010. In 2012, one may observe that domestic demand continues to diminish, which will probably result in market supplies being lower by 7.3% and they will amount to 437 thousand tons. The difficult economic situation in many countries of the European Union will entail a slowdown in the growth trend of export, and high prices of raw materials on global markets will have an impact on the reduction in imports. The supply of sea fish will also be smaller, with an increase in the size of catches and the production of fish in aquacultures.

Baltic Sea catches may diminish slightly in 2012 to 109 thousand tons, with considerable changes in the lan-

ding volumes for individual species. This is mostly due to the limits on catches, administrative division and restrictions on catches for particular fishing vessel size classes, and allowing the catches for all cutters and fishing boats that so far caught cod under a rotating system. As a result, in the first half of 2012 the volume of herring catches fell by 36%, while interest in catching other economically more significant fish species increased – by 7% for sprat, 14% for cod and by 11% for the European flounder. If similar tendencies persist throughout the second half of the year, this will mean that the limits on catches available for Poland in 2012 will be used in ca. 85% – ranging from full use in respect of herring to less than 65% for cod. In 2012, due to the increase in the first sales prices, the profitability of sea fishing improved considerably. Due to the decommissioning of one deep-sea vessel and the re-negotiation of the volumes of catches in some water areas by the European Union and their availability for Community vessels, Polish deep-sea catches will be

lower than a year before (by ca. 13%). As a result, total sea catches will be reduced by ca. 6% and amount to 169 thousand tons; however, the situation in domestic freshwater fish production in aquacultures will improve slightly, with inland catches stabilising.

In 2011, the consumption of fish, fish products and seafood amounted to 12.27 kg per capita and was by 6.4% smaller than a year before. The decrease in consumption mostly concerned freshwater fish, and sea fish and seafood to a lesser extent. Balance data for the first half of 2012 indicate that the downward trend is deepening, mainly due to the rising prices. As a result, it may decrease to 11.50 kg per capita for the entire year. Such a considerable regress is not confirmed in the results of household budget surveys, which reveal that in the first half of 2012 the decrease in consumption amounted to 2,6%, and the reductions mostly concerned the consumption of fish products. An increase in consumption was only

Fish/seafoods balance in Poland (in thousands of live weight)

Details	2009	2010	2011	2012 E
Sea fishing	212,1	170,8	179,9	168,7
including: Baltic Sea catches	131,4	110,1	110,8	108,7
deep-sea catches	80,7	60,7	69,1	60,0
Freshwater catches and aquaculture	53,9	45,1	47,7	48,8
Total domestic catches	266,0	215,9	227,6	217,5
Import	731,6	778,3	774,0	755,0
Export	493,9	492,1	520,7	530,0
Supply of consumption fish for the domestic market^b	502,9	500,9	472,1	437,5

^a the market demand for fish does not include the part of deep-sea fishing that has been processed into fishmeal and not intended for consumption purposes (in 2009 – 0.8 thousand tonnes, in 2010 – 1.2 thousand tonnes, and in 2011 – 8.8 thousand tonnes), E - estimate

Source: MIR-PIB (National Marine Fisheries Research Institute) and IAFE-NRI on the basis of IRŚ (Inland Fishery Institute) data.

noted in the households of the self-employed, with the demand for fish and seafood decreasing by more than 10% in the households of farmers.

In 2012, turnover in foreign trade in fish, fish products and seafood will be mostly determined by high transaction prices, which will entail a greater value of trade, with the volume of exports stabilising and the volume of imports diminishing. One exception is salmon, which is quickly becoming less and less expensive; along with herring and cod it determines the situation both in Polish exports and in fish processing. The higher growth rate of exports as compared to imports will improve the trade balance of the sector. In the first half of 2012, the exchange rate of the Polish zloty against other currencies was favourable for exporters, yet at the same time the depreciation of our currency made the

purchase of raw materials in imports more expensive. In the second half of the year, however, that factor will be of lesser and lesser importance for the situation in trade.

In 2011, the volume of fish processing increased by 1.4% to 375 thousand tons, and its value increased by 4.6% to PLN 6.4 billion. The increase in production was primarily recorded in the group of fish products and preserves, delicatessen products and culinary preparations, as well as fresh and frozen fillets, i.e. products meant primarily for export. The trend has also continued in 2012, with the economic and financial performance of the sector visibly improving. In the first half of 2012, net profit in enterprises with 10 and more employees amounted to PLN 91.1 million and was 8 times higher than a year before, and the share of profitable enterpri-

ses increased from 62.5% to 72.6%. The share of direct exports in sector revenues amounted to 65% and was by 4 percentage points greater than in the same period of the previous year.

In 2012, the prices of fish continued to grow considerably in the domestic market. The slowest to grow are the prices at the sales level and first sales prices for freshwater fish, with the purchase price of sea fish as well as retail prices growing at a higher pace. On average, within three quarters of 2012 the final prices of fish and fish products were nearly 10% higher than in the same period of the previous year, while food and soft drinks prices increased by a total of 4.4%. In real terms, fish became more expensive as compared to substitute meat types and to dairy products and eggs, as well as relative to the decreasing nominal income.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukaza się:

1. Rynek drobiu (42) • listopad 2012,
2. Rynek owoców i warzyw (41) • listopad 2012,
3. Popyt na żywność (14) • marzec 2013,
4. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (40) • marzec 2013,
5. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (37) • marzec 2013,
6. Rynek pasz (33) • kwiecień 2013,
7. Rynek mleka (44) • kwiecień 2013,
8. Rynek ryb (19) • kwiecień 2013,
9. Rynek zbóż (44) • maj 2013,
10. Rynek drobiu i jaj (43) • maj 2013,
11. Rynek mięsa (44) • maj 2013,
12. Rynek rzepaku (43) • czerwiec 2013,
13. Rynek cukru (40) • czerwiec 2013,
14. Rynek owoców i warzyw (42) • czerwiec 2013.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2013 roku wynosi 42 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (22) 50-54-685, faks: 50-54-636
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
